

Konkurs Języka Polskiego
dla szkół podstawowych województwa warmińsko-mazurskiego
Etap wojewódzki

Rok szkolny 2018/2019

90 minut

Kod ucznia

Numer zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Liczba punktów												

Numer zadania	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
Liczba punktów									

Suma punktów	Wynik w procentach	Podpis osoby sprawdzającej

Drogi Uczniu,

przed Tobą do wykonania 21 zadań. Łącznie możesz zdobyć 50 punktów. **Odpowiadaj zgodnie z poleceniem.** Na rozwiązanie testu i napisanie wypracowania masz 90 minut. Powodzenia!

Marlena Derlukiewicz
przewodnicząca Wojewódzkiego Konkursu Języka Polskiego

Przeczytaj tekst nr 1 i wykonaj zadania.

O cnocie

Uczymy się cnót przez wychowanie w środowisku, gdzie one są praktykowane, podobnie jak uczymy się takich prostych sprawności, jak używanie noża i widelca przy jedzeniu. [...] Gdyby dziecko miało się nauczyć używania noża i widelca przez czytanie skomplikowanej instrukcji pisanej, gdzie kąty nachylenia wszystkich palców byłyby wyliczone, rychło by się zniechęciło. Podobnie mało są przydatne podręczniki cnót tam, gdzie tych cnót w życiu się nie widzi. Kiedy cnoty giną, społeczność ludzka ginie i podręczniki nie pomogą. Kapłan, który wprowadzie cytuję Ewangelię, ale który, jak jego trzoda widzi, bezustannie miota nienawistne przekleństwa i grozi, nie jest nauczycielem cnót ewangelicznych, ale je niszczy, podobnie jak bogaty finansjer piorunujący na ludzką chciwość. Mało nam przyjdzie z czytania podręczników, a dużo z doświadczenia życia wśród ludzi, gdzie cnoty są praktykowane, chociaż rzadko się zdarza, by wszystkie naraz były obecne.

To właśnie pytanie: czy mogą być wszystkie cnoty naraz praktykowane, rozważali czasem stoicy. Powiadali oni, że nagrodą za cnotę jest sama cnota, że więc nagrodą człowieka sprawiedliwego jest to właśnie, że jest człowiekiem sprawiedliwym i że nie mamy cnoty sprawiedliwości dla żadnej innej rekompensaty praktykować; tylko wtedy cnota jest cnotą prawdziwie. Można być człowiekiem sprawiedliwym i roztropnym, ale nie być odważnym; można być pomocnym innym ludziom i prawdomównym, ale nie być wytrwałym w pracy itd. Tyle tylko można z tej stoickiej doktryny zachować, że cnoty wzmacniają się wzajemnie, że więc, gdy się ma niektóre, to chyba łatwiej nabywa się innych, chociaż wydają się niezależne. Jeśli kto chce być sprawiedliwy, to zauważa rychło, że potrzeba do tego odwagi i wytrwałości. Jest więc przenikanie się cnót, ale sztywna zasada „wszystko albo nic” jest niezgodna ze skutecznością zabiegów wychowawczych, a nawet łatwo przeradza się w fanatyzm.

Otóż zauważono nieraz, że cnoty praktykowane i głoszone w sposób bezwzględnie sztywny rychło stają się niezdolne albo szkodliwe zarówno dla cnotliwego, jak dla innych. Odwaga może wyrodzić się w lekkomyślną i niemądrą brawurę, sprawiedliwość praktykowana bardzo rygorystycznie, bez uwzględnienia komplikacji życia i okoliczności łagodzących w różnych naszych wykroczeniach, staje się czasem okrucieństwem i przykrywką dla zadowolonej z siebie pychy sprawiedliwego; prawdomówność może być uprawiana jako brutalność i niewrażliwość na ludzkie przykrości i cierpienia; mądrość nawet może być pretekstem do ucieczki od życia i jego nieuchronnych konfliktów; a chwalebna zasada, by innym przykrości nie sprawiać, może się stać regułą nieograniczonej pobłażliwości dla złego.

Leszek Kołakowski, *Mini wykłady o maxi sprawach*, Kraków 2009 r.

Zadanie 1. (0-1)

Dokończ zdanie.

Wypowiedź Leszka Kołakowskiego to fragment

- A. eseju.
- B. recenzji.
- C. wywiadu.
- D. reportażu.

Zadanie 2. (0-2)

Wypisz z tekstu nazwy pięciu cnót.

.....

.....

Zadanie 3. (0-2)

W jaki sposób uczymy się cnót? Odnosząc się do tekstu Leszka Kołakowskiego, odpowiedz na pytanie zdaniem złożonym z imiesłowowym równoważnikiem zdania.

.....

.....

Zadanie 4. (0-2)

Czy cnoty zawsze występują razem? Odnosząc się do tekstu Leszka Kołakowskiego, uzasadnij swoją odpowiedź jednym zdaniem wielokrotnie złożonym.

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0-2)

Podaj dwa synonimy do wyrazu *cnoty* w znaczeniu dodatnie cechy charakteru.

.....

Zadanie 6. (0-1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Wyraz pojawiający się w tytule tekstu Leszka Kołakowskiego, czyli *cnota*, jest **A/B**, ponieważ **C/D**.

A. homonimem

C. już wyszedł z użycia.

B. archaizmem

D. ma kilka znaczeń.

Zadanie 7. (0-1)

Wypisz z pierwszego akapitu tekstu zdanie, które ma charakter ponadczasowej i uniwersalnej przestrogi.

.....

Zadanie 8. (0-1)

Leszek Kołakowski odwołuje się do poglądów stoików. Podaj imię i nazwisko polskiego poety tworzącego w XVI w., któremu te poglądy były bliskie.

.....

Zadanie 9. (0-4)

Uzupełnij tabelkę, wpisując autorów, tytuły i bohaterów lektur obowiązkowych omawianych w klasach VII-VIII.

	Autor Imię i nazwisko	Tytuł	Bohater	Cecha bohatera
1.				brawura
2.				odwaga
3.				okrucieństwo
4.				mądrość

Zadanie 10. (0-3)

Rozwiąż krzyżówkę, wpisując w kratki odpowiednie wyrazy.

1.		U								
2.						Y				
3.					O					
4.			A							
5.		L								

1. Jedna z cnót obywatelskich (nie została wymieniona w tekście Kołakowskiego).
2. Inaczej etyczny.
3. Obłudnik, np. *bogaty finansjer piorunujący na ludzką chciwość*.
4. Synonim wyrazu *nauczanie*.
5. Antonim wyrazu *fanatyzm*.

Zadanie 11. (0-2)

Skreśl niepoprawną odpowiedź i przekształć cytowane zdanie.

Leszek Kołakowski powiedział: *Uczymy się cnot przez wychowanie w środowisku, gdzie one są praktykowane.* Powyższe zdanie to przykład zapisany w mowie zależnej/niezależnej.

W mowie zależnej/niezależnej to zdanie brzmiałoby:

.....
.....

Zadanie 12. (0-2)

Rozpoznaj części mowy w zdaniu: ***Cnoty praktykowane sztywno i bezwzględnie stają się trudne dla człowieka cnotliwego.*** W nawiasach zapisz, ile razy podane niżej części mowy występują w zdaniu.

- A. rzeczownik – (.....) B. przymiotnik – (.....) C. czasownik – (.....)
- D. liczebnik – (.....) E. zaimek – (.....) F. przysłówek – (.....)

G. spójnik – (.....) H. przyimek – (.....) I. partykuła – (.....) J. wykrzyknik – (.....)

Zadanie 13. (0-3)

A. Do wyrazu *mędrzec* dopisz wyraz podstawowy.

.....

B. W wyrazie *mędrzec* wskaż temat słowotwórczy i formant.

.....

C. W wyrazie *mędrzec* wskaż temat i końcówkę.

.....

D. Do wyrazu *mędrzec* dopisz trzy wyrazy (przymiotnik, czasownik i przysłówek)
należące do rodziny wyrazów.

.....

Przeczytaj tekst nr 2 i wykonaj zadania.

Nic dziwnego
że nie jest oblubienicą
prawdziwych mężczyzn

generałów
atletów władzy
despotów

przez wieki idzie za nimi
ta płaczliwa stara panna
w okropnym kapeluszu Armii Zbawienia
napomina

wyciąga z lamusa
portret Sokratesa
krzyżyk ulepiony z chleba
stare słowa

– a wokół huczy wspaniałe życie
rumiane jak rzeźnia o poranku [...]

Zbigniew Herbert, *Pan Cogito o cnocie* (fragment)

Zadanie 14. (0-2)

W przynajmniej trzech zdaniach wyjaśnij, jak rozumiesz pierwszą zwrotkę wiersza.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0-2)

Które stwierdzenie jest bliższe wymowie wiersza Zbigniewa Herberta. Swoją odpowiedź uzasadnij.

A. *Jest to cnota nad cnotami trzymać język za zębami.*

B. *Prawdziwa cnota krytyk się nie boi.*

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0-1)

Nazwij rodzaj przeñośni, która została użyta do przedstawienia cnoty w wierszu Zbigniewa Herberta?

.....

Zadanie 17. (0-2)

Uzupełnij tabelkę.

	Cytat z tekstu	Kontekst/ odwołanie
A.	<i>wyciąga z lamusa portret Sokratesa</i>	
B.	<i>krzyżyk ulepiony z chleba</i>	

Zadanie 18. (0-2)

Ułóż dowolne zdanie dotyczące wiersza Zbigniewa Herberta zgodne z poniższym schematem.

RZECZOWNIK – HERBERT – PRZYSŁÓWEK – CZASOWNIK – PRZYIMEK –
ZAIMEK – RZECZOWNIK – PRZYMIOTNIK – RZECZOWNIK.

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0-1)

Dokończ zdanie.

Piąta zwrotka wiersza Zbigniewa Herberta ma charakter

- A. ironiczny.
- B. neutralny.
- C. patetyczny.
- D. humorystyczny.

Zadanie 20. (0-1)

Nazwij zjawisko fonetyczne, które zaszło w wyrazie *krzyżyk*.

.....

Zadanie 21. (0-13)

Którzy bohaterowie literaccy w największym stopniu zasługują na miano ludzi cnotliwych (etycznych). Wskaż dwóch bohaterów (jeden z nich musi być bohaterem lektury obowiązkowej poznanej przez Ciebie w klasach VII-VIII). Uzasadniając, podaj po trzy argumenty i trzy przykłady. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Brudnopis